



Kunnskapsdepartementet

Pb 8119 Dep

0032 OSLO

Deres referanse:

Vår referanse:
09/255-2

Vår dato:
19.11.2009

Høringsuttalelse fra Nasjonalt råd for lærerutdanning (NRLU) til NOU 2009:18 Rett til læring

Generelt:

NRLU vil primært uttale seg om de punktene i NOUen som vi ser som de viktigste for lærere og lærerutdanningene, eller som får konsekvenser for disse. Innledningsvis har vi også noen kommentarer til utredningen generelt:

Ved gjennomlesing av NOUen sitter vi igjen med inntrykket at utvalget har vært relativt enige, mens særuttalelsene tyder på stor uenighet i utvalget. Dette forvirrer ved lesing av rapporten og gjør at det, sammen med at den oppleves som relativt ordrik, er noe vanskelig å få forståelse av hva utvalget faktisk mener.

Mange tiltak som foreslås er såpass generelle og fulle av gode intensjoner at det er lett å være enig i dem. Samtidig blir det iblant vanskelig både å forstå hvordan tiltakene er tenkt implementert og også hva som er hensikten med dem når de presenteres på et såpass generelt og overordnet nivå. Vårt hovedinntrykk etter å ha lest NOUen er at det er behov for mer utredning og grundigere gjennomgang av det komplekse feltet den omfatter. Vi synes det er uheldig at utredningen ikke har tatt tak i grunnleggende problemstillinger og klargjort de begreper som benyttes, deretter definert problemområder, gitt en beskrivelse av dagens system for så å konkludere med forslag til videre innsats. Da ville det vært lettere både å ta stilling til utredningen og til å treffe beslutninger i det videre arbeidet. Slik det nå er, ser vi dessverre ikke at utredningen har brakt oss særlig fremover. I den sammenheng støtter vi også utvalgsmedlemmet som mener at utredningens målgruppe i altfor stor grad er de elevene som har problemer med å lære i vanlig tempo - og ikke elever/barn med ulike psykiske eller fysiske funksjonshemminger som gjør at de trenger langvarig og særlig tilrettelagt opplæring. Vi mener at det er prisverdig at barnehagen er inkludert i utredningen. Samtidig er ikke dette gjennomført, slik at barnehagebarn og barnehagene er utelatt flere steder der de burde vært omtalt, når de først er valgt inkludert i utredningen.

Vi vil knytte følgende særlige kommentarer til det som gjelder lærerutdanningene og profesjonsutøvelse:

Vi er negative til forslaget om å kartlegge alle barn og begrunner dette i hovedsak ut fra kompetanse, ressursbruk og hensikt. Hensikten er ikke tilstrekkelig utredet og vi mener at de negative sidene ved å innføre slik kartlegging er sterkere enn de positive.

Under gjengir vi noen av våre betenkeligheter:

- Det er behov for økt kompetanse i barnehagene og i skolene. Vi er bekymret for kompetansen som kreves for å løse kartleggingsoppgavene som skisseres, både hos barnehage- og skoleeier, og hos personalet i barnehagene og skolene. Særlig barnehager, men også skoler, har ansatte uten forventet formell kompetanse til å utføre yrket, og da enda mindre til å utføre tester på barn. Vi mener derfor at en kompetansesatsing bør være sentralt i det videre arbeidet, og at økt kompetanse hos personalet på sikt vil gi økt kvalitet både i barnehagene og skolene. Dette kommer alle barn til gode og vil være en klok bruk av ressurser, noe vi mener innføring av et ressurskrevende, generelt kartleggingsregime ikke er.
- Vi er ikke mot å kartlegge barn i de tilfeller der denne kartleggingen har en hensikt og er grunnlagt i et særlig behov. Forutsetningen er at kartleggingen gjennomføres av personer som har kompetanse til å gjennomføre den. Det kan synes som om man nå både vil ”overkompensere” for tidligere å ha hatt for lite oppmerksomhet rettet mot barns (språk)utvikling, og samtidig at man ønsker å gjøre barnehagene mer ”skolske”.
- Vi blir ekstra bekymret når det foreslås at denne tidlige kartleggingen skal følge barnet videre gjennom skoletiden. Som nevnt har ikke barnehagene tilstrekkelig kompetanse til å håndtere en slik kartlegging. For å trekke en parallell til arbeidslivet – hvilken arbeidstaker ville funnet seg i å bli kartlagt av en ufaglært leder, og at denne kartleggingen skulle følge vedkommende gjennom resten av yrkeskarrieren? Barn er enda mer sårbare, og bør beskyttes mot et slikt ”generelt kartleggingsregime”.
- Vi er også skeptiske fordi vi ikke ser at utredningen klart nok behandler hvordan personvernet skal ivaretas. Det er heller ikke klargjort hva kartleggingsresultatene skal brukes til, hvem som ”eier” dem, og hvordan de skal følges opp. Forslaget virker med andre ord svakt fundert og ikke tilstrekkelig utredet.
- Vi støtter at det er behov for mer forskning for å sikre at beslutninger gjøres på bakgrunn av kunnskap. Forskningen som utføres må både være relevant og av god kvalitet. Det kan i blant bety at den ikke må spisses så mye at det ikke finnes gode nok miljø som kan ta unna forskningsoppdragene på en god måte.
- Vi mener at den store lærersatsingen, GNIST, også bør dekke barnehagene, det vil si læreutdanningen for barnehagene. På sikt bør også GNIST favne om alle lærerutdanningene.

Avslutningsvis vil vi peke på at det legges stor vekt på at barnehager og skoler skal være trygge og gode lærings- og oppvekstarenaer for barna. Et inkluderende miljø er viktig for å oppnå dette. Vi er bekymret for en økt individualisering og et økt konkurransetrykk, gjennom kartleggingene som nå foreslås innført. Vi vil derfor igjen presisere at vi ikke ønsker innført generelle kartlegginger for barn, slik NOUen foreslår, men heller en økt satsing på kompetanse. Kartlegginger bør kun gjennomføres av personer som har kompetanse til å utføre dem, og med bakgrunn i vurderte behov.

Vennlig hilsen

Knut Patrick Hanevik
leder, NRLU

Kjærstin Åstveit
sekretær, NRLU